

Piotr Potejko

Kuba Jałoszyński, *Jednostka kontrterrorystyczna – element działań bojowych w systemie bezpieczeństwa antyterrorystycznego*¹

Bezpieczeństwo antyterrorystyczne, jako jedno z wielu rodzajów bezpieczeństwa wewnętrznego istotnych z punktu widzenia państwa, społeczeństwa i obywateli, rozumiane jest jako diagnoza zagrożeń, wieloaspektowe przygotowanie organizacyjno-techniczne i funkcjonalne. Każdy z rodzajów bezpieczeństwa może być zagrożony i w konsekwencji, dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania kraju i obywateli, musi być gwarantowany przez właściwe rzeczowo podmioty².

W każdym państwie działa wiele podmiotów, które zajmują się różnymi aspektami bezpieczeństwa. Wszystkie one mają znaczny wpływ na działania podejmowane przez organy odpowiedzialne za bezpieczeństwo antyterrorystyczne. Zadaniem tych podmiotów jest eliminowanie zagrożeń bądź zmniejszanie ich szkodliwości w sytuacji, gdy już zaistnieją, a także psychologiczne oddziaływanie na społeczeństwo, ukierunkowane na właściwą ocenę stanu rzeczy³. W wyniku odpowiedniej, adekwatnej do powstałego zagrożenia, reakcji społecznej możliwe będzie skuteczniejsze podejmowanie działań przez uprawnione, wyspecjalizowane i kompetentne podmioty państwowe.

Analiza działań antyterrorystycznych z perspektywy indywidualnego przypadku odnoszącego się jedynie do określonych warunków w czasie i przestrzeni wpływa na powstawanie publikacji, książek oraz artykułów opisujących wąskie dziedziny walki taktycznej z podmiotem o charakterze terrorystycznym⁴.

Nowa monografia Kuby Jałoszyńskiego, opublikowana pod koniec 2011 r., jest, jak przedstawia we wstępie sam autor, prezentacją wyników wieloletnich badań dotyczących organizacji i funkcjonowania jednostek kontrterrorystycznych. Część z nich była prezentowana we wcześniejszych monografiach tegoż autora, które ukazały się w ostatnim dziesięcioleciu, i wykorzystana w pracy jako element łączący teorię z praktyką⁵.

Kuba Jałoszyński, doktor habilitowany nauk wojskowych o specjalności taktyka, policjant, były dowódca pododdziału antyterrorystycznego Komendy Głównej Policji i szef Zarządu Bojowego Centralnego Biura Śledczego, dowódca pododdziału antyter-

---

¹ K. Jałoszyński, *Jednostka kontrterrorystyczna – element działań bojowych w systemie bezpieczeństwa antyterrorystycznego*, Szczytno 2011, WSPol, 399 s.

² H. Kolecki, *Pojęcie i rodzaje bezpieczeństwa na poziomie społeczności lokalnych z punktu widzenia straży miejskich i gminnych*, w: *Pojęcie i rodzaje bezpieczeństwa na poziomie małych miast*, K. Rajchel (red.); *Przemiany i perspektywy straży miejskich i gminnych w ochronie porządku i bezpieczeństwa publicznego, Materiały konferencyjne, Warszawa 20–21.09.2007 r.*, Warszawa 2007, Wyższa Szkoła Informatyki, Zarządzania i Administracji w Warszawie, s. 85–90.

³ E. Kołodziński, *Wprowadzenie do zarządzania bezpieczeństwem*, w: *Ochrona przed skutkami nadzwyczajnych zagrożeń*, t. 2., Z. Mierczyk, R. Ostrowski (red.), Warszawa 2011, s. 15–34.

⁴ I. Jankowska-Czyż, *Przygotowanie Wielkiej Brytanii do przeciwdziałania terroryzmowi*, w: „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2012, Nr 6 (4), s. 243–244.

⁵ K. Jałoszyński, *Jednostka ...*, s. 6.

rorystycznego KGP w czasie strzelaniny w Magdalence⁶ 6 marca 2003 r. ma szerokie teoretyczne przygotowanie związane z problematyką walki z zagrożeniami terrorystycznymi, a także praktyczne doświadczenie w zakresie organizowania jednostek kontrterrorystycznych w Polsce i wiedzą dotyczącą ich funkcjonowania. Jest autorem wielu publikacji na temat antyterroryzmu.

Głównym celem badań, które stały się podstawą do napisania omawianej monografii, było, jak określa autor, *dokonanie identyfikacji funkcjonowania jednostki kontrterrorystycznej jako podmiotu realizującego działania bojowe w walce z zagrożeniami terrorystycznymi*⁷. Jednocześnie w pracy podjęto próbę określenia miejsca i roli jednostki kontrterrorystycznej w systemie bezpieczeństwa antyterrorystycznego RP. Autor postawił tezę, że prawidłowo funkcjonująca w systemie bezpieczeństwa antyterrorystycznego państwa jednostka kontrterrorystyczna ma pierwszorzędne znaczenie dla sprawnego funkcjonowania tego systemu.

Monografia Jałoszyńskiego składa się z czterech głównych części. Każda z nich zawiera charakterystykę działań jednostki kontrterrorystycznej na różnych poziomach zarządzania nią. Pierwsza część opracowania stanowi ogólne wprowadzenie w problematykę zagrożeń terrorystycznych. Autor w spójny i uporządkowany sposób przedstawia zarówno rodzaje terroryzmu, jak i metody działań terrorystycznych, odwołując się do przykładów zamachów z ostatnich lat. Prezentuje również przesłanki, jakie mogą mieć niebagatelny wpływ na możliwość wystąpienia ataków terrorystycznych w Polsce. Wszystkie przedstawione analizy negatywnych zdarzeń mają doprowadzić do wskazania możliwości przeciwdziałania zagrożeniom terrorystycznym i zwalczania ich oraz do stworzenia właściwego systemu bezpieczeństwa antyterrorystycznego państwa. Jałoszyński ciekawie i z wyjątkową starannością przedstawia też metody działań antyterrorystycznych skierowanych na najnowsze rodzaje zagrożeń, jak włamania do sieci lub systemów teleinformatycznych czy budowa bomb logicznych i elektromagnetycznych.

Trudno się jednak zgodzić z opracowanym przez autora podziałem zadań w ramach antyterroryzmu oraz podziałem na podstawowe podmioty odpowiedzialne za przeciwdziałanie terroryzmowi i walkę z nim. W omawianej publikacji służby specjalne zostały zakwalifikowane do struktur wykonujących wyłącznie działania defensywne, w tym wywiadowcze i prewencyjne. Zastanawiający jest fakt, że podstawowym narzędziem państwa, wskazywanym w opracowaniu, predestynowanym do zapobiegania incydentom terrorystycznym, przeciwdziałania im, a przede wszystkim reagowania na nie, jest policja. W *Ustawie o Policji* z 6 kwietnia 1990 r. (Dz.U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687), w art. 1 pkt. 2 określającym zadania tej formacji, trudno jest się doszukać zapisów wskazujących na jej kompetencje w zakresie zwalczania terroryzmu. Autor twierdzi jednak, że *ma ona największe kompetencje i uprawnienia formalnoprawne upoważniające do skutecznej walki z wszelkimi rodzajami przestępczości i patologii społecznych*⁸. Warto tu jednak wyjaśnić, że w polskim systemie bezpieczeństwa antyterrorystycznego państwa to Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego w art. 5 *Ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu* (Dz.U. z 2010 r. Nr 29, poz. 154 z późn. zm.) ma podwójne wskazanie dotyczące zwalczania terroryzmu, a przywołany artykuł określający zadania służby w sposób jednoznaczny nadaje Agencji rolę wiodącą w zakresie rozpoznawania wszystkich zagrożeń godzących

⁶ http://pl.wikipedia.org/wiki/Kuba_Jałoszyński.

⁷ K. Jałoszyński, *Jednostka kontrterrorystyczna...*, s. 7.

⁸ Tamże, s. 46.

w bezpieczeństwo wewnętrzne państwa, ze szczególnym uwzględnieniem terroryzmu, zapobiegania im i, przede wszystkim, ich zwalczania. Z lektury rozdziału można wyciągnąć błędny wniosek, że do służb specjalnych zaliczone zostały również takie jednostki, jak Policja, Straż Graniczna czy Żandarmeria Wojskowa. Jednocześnie zaprzeczeniem tezy autora o najważniejszej roli Policji w zwalczaniu terroryzmu jest opis zakresu zadań Centralnego Biura Antykorupcyjnego, które po uzyskaniu informacji o zagrożeniach terrorystycznych ma obowiązek niezwłocznego przekazania tej wiedzy nie Policji, tylko Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

W całym rozdziale pierwszym, mimo wielości opisów jednostek antyterrorystycznych, szczególnie GROM-u i Biura Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji, brakuje jakiegokolwiek wskazania na istnienie takiej jednostki w ABW. A przecież w 1993 r. na wniosek ówczesnego szefa Urzędu Ochrony Państwa Jerzego Koniecznego utworzono w ramach Zarządu Śledczego UOP jednostkę stricte antyterrorystyczną o nazwie Grupa Zabezpieczenia Realizacji. Zgodnie z przyjętymi założeniami miała ona zajmować się zabezpieczeniem czynności procesowych realizowanych przez wydziały śledcze oraz zatrzymywać w trakcie przeprowadzania tych czynności szczególnie niebezpiecznych sprawców przestępstw. W tej sytuacji konieczne było utworzenie w strukturach polskich służb specjalnych jednostki antyterrorystycznej złożonej z odpowiednio wyszkolonych funkcjonariuszy, właściwie wyposażonej i posiadającej stosowne uprawnienia.

W 1998 r. Grupa Zabezpieczenia Realizacji została przemianowana na [piąty] V Wydział Zabezpieczenia Realizacji i Działań Antyterrorystycznych, zyskując status jednostki antyterrorystycznej UOP. Po rozwiązaniu Urzędu Ochrony Państwa w 2002 r. i utworzeniu w jego miejsce Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego jednostkę tę przemianowano na Wydział V Departamentu Postępowań Karnych ABW. Jej zadania zostały zogniskowane przede wszystkim wokół zwalczania terroryzmu.

Kolejne części monografii prezentują zadania jednostki kontrterrorystycznej, jej strukturę, taktykę działania i dobór kadr. Większość diagramów zamieszczonych w publikacji zostało opracowanych na podstawie wieloletniej praktyki Jałoszyńskiego, co stanowi niezwykle wartościowe źródło wiedzy dotyczącej funkcjonowania jednostki specjalnej.

Publikacja, o której mowa, jest jedynym tego typu syntetycznym opracowaniem na rynku, dostępnym dla czytelnika niebędącego funkcjonariuszem służb. Autor podaje tu informacje dotyczące zarówno wyposażenia jednostki, jak i naboru do niej. Pozwala to na zapoznanie się ze specyficznymi wymogami dotyczącymi podjęcia służby w tego typu oddziałach. Szczegółowe opisy szkoleń i przygotowań do podjęcia działań wskazują na złożoność zarządzania jednostką kontrterrorystyczną i na jej potrzeby logistyczne. Wszystkie opisy szczegółowe wsparte są przykładami i odniesieniem do jednostek antyterrorystycznych funkcjonujących w innych krajach. W profesjonalny sposób dokonano tu opisu jednostki specjalnej jako podmiotu organizacyjnego, powołanego do realizacji zadań specjalnych.

W kolejnych rozdziałach przedstawiono szczegółowe struktury jednostek kontrterrorystycznych w Policji i Siłach Zbrojnych. W charakterystykach uwzględniono aspekt historyczny przedstawiający zmiany struktur organizacyjnych i ich wpływ na obecnie funkcjonujące jednostki. Ciekawie opisano działania podejmowane przez GROM w ramach współpracy międzynarodowej, poczynając od misji na Haiti, przez Jugosławię, aż do czasów współczesnych.

Kontynuacją rozważań autora nad działaniami jednostek kontrterrorystycznych jest przedstawienie międzynarodowej platformy współpracy jednostek specjalnych Unii Europejskiej – ATLAS. Zdecydowanie najciekawszy rozdział, choć jednocześnie najslabiej opracowany, jest w dużej mierze zbiorem opracowań dotyczących poszczególnych służb, przygotowanych przez studentów w ramach prac zaliczeniowych w 2010 r. Autor określa je w przypisach jako „materiał niepublikowany”. Niestety, w większości stanowią one przekopiowane tłumaczenia haseł z anglojęzycznej wersji Wikipedii.

Pomimo dobrego założenia, jakim było stworzenie poglądowego i poznawczego opracowania uwzględniającego historię i zakresy zadań jednostek w poszczególnych państwach, autor popełnił kilka błędów związanych z nazewnictwem i danymi dotyczącymi funkcjonowania samych jednostek. Dodatkowo przy opisach różnych struktur nie zamieścił informacji o źródłach, z których czerpał wiedzę na temat faktów historycznych (dotyczy to np. bułgarskiej służby SOBT – Специализиран отряд за борба с тероризма⁹). Błędy merytoryczne odnoszą się m.in. do brytyjskiej jednostki konterrotystycznej, którą od czasu przeprowadzonej w styczniu 2012 r. reorganizacji określano skrótem SCO-19 (Specialist Crime and Operations Specialist Firearms Command). Podawana przez autora nazwa SO-19 (Specialist Operations) używana była do 2005 r., w którym z uwagi na zmiany w Policji zmieniono ją na CO-19 (Central Operations). Przy opisie francuskiej Służby RAID występuje błąd w oryginalnej nazwie – Renseignement Aide Interrention Dissnasion, która właściwie brzmi Recherche Assistance Intervention Dissuasion¹⁰. Autor na podstawie własnych doświadczeń szeroko i szczegółowo opisuje działalność polskiej jednostki policyjnej funkcjonującej w ramach grupy ATLAS, tj. Biura Operacji Antyterrorystycznych. Ciekawie opracowany materiał daje czytelnikowi wiedzę dotyczącą dużego wkładu polskich jednostek w bezpieczeństwo międzynarodowe.

Ostatnią część opracowania stanowią opisy wybranych operacji bojowych, zarówno sił policyjnych, jak i wojskowych jednostek kontrterrorystycznych. Tworzą one bogate kompendium wiedzy historycznej opartej na bogatej literaturze zagranicznej.

Podsumowując, omawiana publikacja Kuby Jałoszyńskiego może przyczynić się do pogłębienia wiedzy związanej z pracą wyspecjalizowanych jednostek powołanych do zapewnienia bezpieczeństwa państwa, w szczególności jednostek specjalnych, których działania, struktura i wyposażenie nie były dotychczas tak szeroko opisywane. Przyjmując założenia metodologiczne pracy dotyczące jednostek policji i sił zbrojnych, należy jednak stwierdzić, że zabrakło w niej wskazania na inne ważne jednostki specjalne (kontrterrorystyczne) funkcjonujące w strukturach państwa, a także na wykorzystanie literatury przedmiotu odnoszącej się do charakterystyki podobnych jednostek na arenie międzynarodowej.

⁹ <http://www.sobt.mvr.bg/default.htm>.

¹⁰ <http://le.raid.free.fr/>; zob. też http://en.wikipedia.org/wiki/Recherche_Assistance_Intervention_Dissuasion.